ISSN 2221-1217

ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ. 2017. №4(30). С. 32-39

PHYSICAL ACTIVITY HEALTH AND SPORT. 2017. №4(30). P. 32-39

УДК 796.015

ПРІОРИТЕТНІСТЬ ЗАСОБІВ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ З ЦИКЛІЧНИХ ВИДІВ СПОРТУ (на матеріалі опитування викладачів вишів)

Вікторія БОГУСЛАВСЬКА, Мар'ян ПІТИН

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна, e-mail: vik.bogus1@gmail.com

Анотація. У статті представлено результати опитування викладачів вишів щодо пріоритетності застосування різних засобів теоретичної підготовки у процесі формування в майбутніх тренерів із циклічних видів спорту вміння передавати теоретичні знання спортсменам.

Мета дослідження полягала у визначенні пріоритетності засобів теоретичної підготовки майбутніх тренерів із циклічних видів спорту на різних рівнях вищої освіти.

В опитуванні взяли участь 88 викладачів вишів, серед яких 6 докторів наук, 58 – кандидатів наук, 24 – не мають наукового ступеня.

Установлено, що на всіх рівнях вищої освіти найефективнішими засобами теоретичної підготовки є збірники наукових статей, навчальні посібники, монографії, електронні та аудіокниги, педагогічне тестування, перегляд навчально-освітніх програм, прослуховування лекцій та проведення практичних заходів (конкурсів, зустрічей, проектів), пошукові сервіси мережі інтернет, а також новітні технічні засоби навчання.

Ключові слова: теоретична підготовка, засоби теоретичної підготовки, циклічні види спорту.

Постановка проблеми. Науково-прикладна проблема теоретичної підготовки в циклічних видах спорту зумовлена суперечністю між доведеним запитом практики щодо теоретичної підготовки та відсутністю програмно-нормативної бази й належного науково-методичного обґрунтування структури і змісту теоретичної підготовки в циклічних видах спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результативність змагальної діяльності залежить не лише від рівня фізичної, технічної, тактичної, психологічної підготовленості спортсменів [6, 9, 10, 11], а й від певного рівня знань з виду спорту, який досягається в процесі теоретичної підготовки [5, 7, 8].

Теоретична підготовка є своєрідною базою для всіх інших сторін підготовки, що має на меті озброєння спортсмена спеціальними знаннями для успішної тренувальної та змагальної діяльності [5, 7]. Останніми роками проведено чимало досліджень з проблеми теоретичної підготовки у спорті [1, 3, 4, 5, 8]. Разом з тим питанню формування в майбутніх тренерів уміння передавати теоретичні знання спортсменам власне у циклічних видах спорту не приділено належної уваги.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Роботу виконано в межах тем «Основи теоретичної підготовки в спорті» на 2013–2017 рр. (номер державної реєстрації 0113U000659) та «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та

© Богуславська В., Пітин М., 2017

змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U 003167) плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури.

Мета дослідження полягала у визначенні пріоритетності засобів теоретичної підготовки майбутніх тренерів із циклічних видів спорту на різних рівнях вищої освіти.

У роботі використано такі **методи дослідження:** теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, вивчення документальних матеріалів, аналіз анкетних даних, методи математичної статистики.

Організація дослідження. Для виявлення ставлення фахівців, які готують майбутніх тренерів-викладачів із циклічних видів спорту, до потреби застосування тих чи інших засобів теоретичної підготовки, ми опитали 88 викладачів закладів вищої освіти (ЗВО), серед яких 6 докторів наук, 58 – кандидатів наук, 24 – не мають наукового ступеня. З-поміж опитаних 5 професорів, 37 – доцентів, 46 – не мають вченого звання. Середній вік опитаних становив 43,25 ± 1,08, стаж роботи у вишах 17,61 ± 1,02.

При цьому 97,73 % опитаних викладачів працюють у закладах вищої освіти 4-го рівня акредитації і лише 2,27 % опитаних – у навчальних закладах 2-го рівня акредитації.

Усі викладачі, які взяли участь в опитуванні (100 %), вказують на потребу в навчанні майбутніх тренерів уміти передавати теоретичні знання спортсменам.

Результати дослідження та їх обговорення. У результаті визначення думок викладачів, які представляють навчальні заклади різних рівнів вищої освіти, стосовно ефективності застосування засобів теоретичної підготовки в навчанні майбутніх тренерів передавати теоретичні знання спортсменам установлено, що 38,64 % опитаних вважають використання збірників наукових статей, навчальних посібників та монографій на початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти «неефективними», 42,05 % – «малоефективними», лише 12,50 % – «ефективними», 6,82 % – «дуже ефективними». На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти потреба в застосуванні цих засобів зростає, і більшість викладачів (51,14 %), що взяли участь в опитуванні, вважають їх «ефективними».

Разом з тим найефективніший вплив матимуть такі засоби під час навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Про це свідчить те, що 40,91 % опитаних вважають їх «ефективними», а 47,73 % – «дуже ефективними» засобами (рис. 1).

Викладачі не мають єдиної думки щодо застосування довідників та енциклопедій під час підготовки майбутніх тренерів на початковому рівні вищої освіти. Так, найбільша відсоткова частка опитаних (39,77 %) вважає їх застосування «малоефективним». Окрім того, виокремлюють ще дві значні паритетні відсоткові частки спільних думок викладачів (по 22,73 %), які одночасно вказують на «неефективність» та «ефективність» таких засобів.

На першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти помітні дві значні групи опитаних, які вказують на «малоефективність» (36,36 % та 29,55 % відповідно) та «ефективність» (47,73 % та 44,32 % відповідно) використання цих засобів.

Використання електронних та аудіокниг на початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти більшість опитаних, яка становить 40,91 %, вважає «ефективним», а 28,41 % – «дуже ефективним». На наступних рівнях вищої освіти (першому (бакалаврському) та другому (магістерському)) потреба в таких засобах продовжує зростати. Про це свідчить 43,18 % та 30,68 % респондентів відповідно, які вважають застосування таких засобів «ефективним», а 42,05 % та 50,00 % опитаних відповідно оцінили їх застосування як «дуже ефективне».

На думку більшості викладачів вишів, отримання теоретичної інформації з періодичної науково-популярної літератури, зокрема з журналів та газет, є «малоефективним» на початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти. На цьому наполягають 47,73 % опитаних. Так само думають і стосовно першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, що підтвердили, відповідно, 44,32 % та 36,36 % опитаних. Водночас існують значні відсоткові частки спільних думок респондентів, відповідно 29,55 % та 31,82 %, які вважають такі засоби ефективними для застосування на першому та другому рівнях вищої освіти.

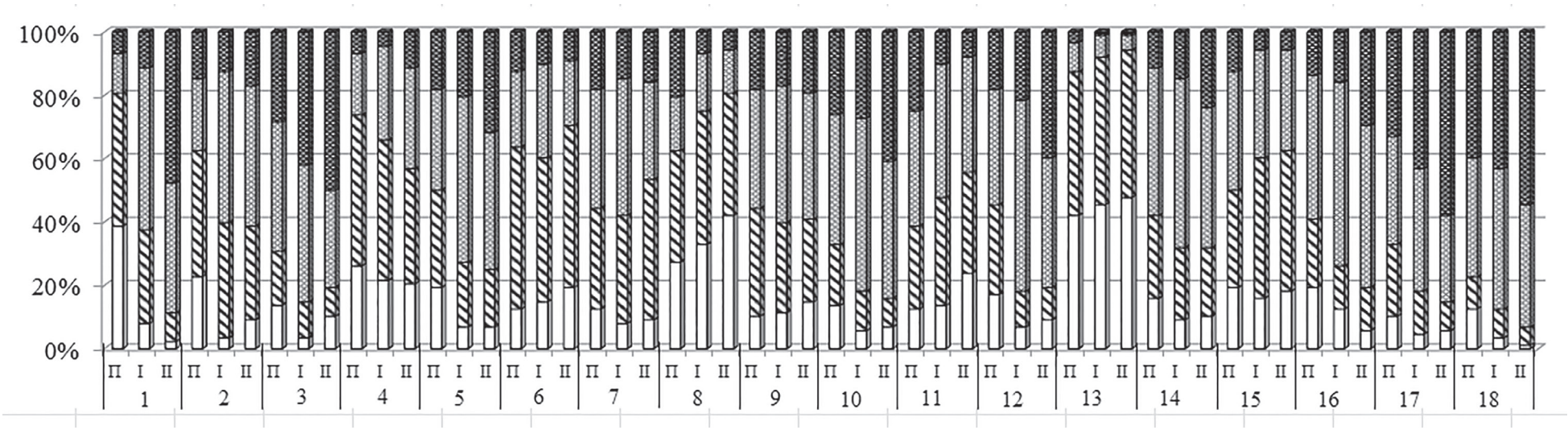

Рис. 1. Доцільність застосування засобів теоретичної підготовки на різних рівнях вищої освіти (на матеріалі опитування викладачів ЗВО, n=88):

□ – неефективний засіб; ▨ – малоефективний засіб; ▩ – ефективний засіб; ■ – дуже ефективний засіб.

П – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; I – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; II – другий (магістерський) рівень вищої освіти:

1 – збірки наукових статей, навчальні посібники, монографії; 2 – довідники, енциклопедії; 3 – електронні та аудіокниги; 4 – журнали та газети; 5 – педагогічне тестування (визначення рівня знань з теоретичної підготовки); 6 –плакати, малюнки, брошури; 7 – документальні та художні фільми; 8 – анімація; 9 – телевізійні програми; 10 – практичні заходи; 11 – ігри; 12 – лекції; 13 – колекціонування; комп'ютерні програми; 14 – тести; 15 – ігри; 16 – навчально-освітні програми; 17 – пошукові сервіси мережі інтернет; 18 – технічні засоби

Стосовно педагогічного тестування, як одного із засобів передачі теоретичної інформації на початковому рівні вищої освіти, то майже однакові відсоткові частки респондентів (30,68 % та 31,82 % відповідно) оцінили його як «малоефективний» та «ефективний» засіб. На противагу цьому, на подальших рівнях вищої освіти вагомість цього засобу зростає. Зокрема «ефективним» застосування засобу на першому рівні вищої освіти вважає є 52,27 % респондентів, а на другому – 43,18 %. Також значними є частки опитаних, які вважають його «дуже ефективним» (20,45 % та 31,82 % відповідно).

На усіх рівнях вищої освіти, для передачі теоретичної інформації, використання плакатів, малюнків та брошур більшість опитаних (51,14 %, 45,45 % та 51,14 % відповідно) оцінює як «малоефективний» засіб.

Під час оцінювання можливості отримати необхідну для майбутніх тренерів інформацію на всіх рівнях вищої освіти шляхом перегляду документальних та художніх фільмів було виявлено дві найбільш значні групи респондентів. Так, 31,82 % респондентів наполягають на «малоефективності» такого засобу на початковому рівні вищої освіти, а 37,50 % вважають його «ефективним». Відносно першого рівня вищої освіти, то ці відсоткові частки становлять, відповідно, 34,09 % та 43,18 %, а другого – 44,32 % та 30,68 %.

Використання анімації з метою передачі теоретичних знань з обраного виду спорту, на думку переважної більшості викладачів ЗВО, не є затребуваним засобом на всіх рівнях вищої освіти. Так, на початковому рівні вищої освіти «неефективним» його вважають 27, 27 %, а «малоефективним» – 35,23 %; стосовно першого рівня вищої освіти, то ці відсоткові частки становлять, відповідно, 32,95 % та 42,05 %, а другого – 42,05 % та 38,64 %.

Як «ефективний» засіб передачі теоретичної інформації на всіх рівнях вищої освіти фахівці розглядають перегляд телевізійних програм спортивного спрямування та новин спорту. Зокрема, стосовно початкового етапу вищої освіти такої думки дотримуються 37,50 % респондентів, першого етапу – 43,18 %, другого – 39,77 %. Разом з тим відсоткові частки спільних думок опитаних, які оцінюють такий засіб як «малоефективний», становлять 34,09 %, 28,41 % та 26,14 % відповідно.

Проведення практичних заходів, зокрема конкурсів та проектів на спортивну тематику, зустрічей з видатними спортсменами і тренерами, на початковому (40,91 %), першому (54,55 %) та другому (43,18 %) рівнях вищої освіти більшість викладачів вважає «ефективним» засобом теоретичної підготовки. Проте своєї найбільшої значущості такий засіб набуває на другому рівні вищої освіти. Як «дуже ефективний» засіб його оцінюють 40,91 % опитаних.

На ефективності застосування ігор (пазлів, квестів, вікторин), як засобу теоретичної підготовки майбутніх тренерів на всіх рівнях вищої освіти, наполягають найбільші відсоткові частки опитаних. Як видно з рис. 1, для початкового рівня вищої освіти ця частка становить 36,36 %, для першого – 42,05 %, а другого – 36,36 %. Водночас слід зазначити, що найбільш затребуваними ігри є на початковому рівні вищої освіти, тому що 25,0 % опитаних викладачів вважають їх «дуже ефективними».

Значущість відвідування лекцій зростає з кожним наступним рівнем навчання. Так, 36,36 % опитаних наполягає на «важливості» цього засобу на початковому рівні вищої освіти, а 18,18 % вважає його «дуже важливим», відносно першого та другого рівнів вищої освіти ці частки становлять, відповідно, 60,23 % і 21,59 % та 40,91 і 39,77 %.

Такий вибір викладачів ми пов'язуємо з віковими особливостями сприйняття та усвідомлення інформації студентами на різних рівнях вищої освіти.

Колекціонування, як цілеспрямоване накопичення предметів, що мають наукову, історичну або художню цінність, припускає виявлення, збір, вивчення та систематизацію отриманих матеріалів, які несуть інформацію з обраного виду спорту, є незатребуваним на всіх рівнях вищої освіти. Так, 42,05 % опитаних оцінюють колекціонування на початковому рівні вищої освіти як «неефективний» засіб теоретичної підготовки, а 45,45 % – як «малоефективний». Стосовно першого рівня вищої освіти, то такої думки дотримуються відповідно 45,45 % та 46,59 %, а другого – 47,73 % та 46,59 % опитаних.

Потреба у використанні комп'ютерних тестів, як засобу передачі знань, зростає з кожним наступним рівнем вищої освіти. Якщо застосування цього засобу на початковому рівні вищої освіти відзначили як «ефективний» 46,59 % респондентів, то відносно першого рівня вищої освіти ця частка зростає до 53,41 %. Частка тих, які вважають застосування на другому рівні вищої освіти комп'ютерних тестів «ефективним» засобом, зменшується до 44,32 %, але натомість відсоткова частка спільних думок викладачів, які наполягають на тому, що такий засіб є «дуже ефективним», зростає до 23,86 %.

Результати вивчення думок викладачів стосовно використання комп'ютерних ігор як засобів теоретичної підготовки засвідчують, що з підвищенням освітнього рівня потреба в таких засобах дещо знижується. Так, «ефективним» використання таких засобів на початковому рівні вищої освіти вважають 37,50 % викладачів, а «малоефективним» – 30,68 %. Відносно першого та другого рівнів вищої освіти ці відсоткові частки становлять відповідно 34,09 % і 44,32 % та 31,82 і 44,32 %.

Порівняно з цим, ефективність використання на усіх рівнях вищої освіти комп'ютерних навчально-освітніх програм під час підготовки майбутніх тренерів засвідчують найбільші відсоткові частки спільних думок викладачів (відповідно 45,45 %, 57,95 та 51,14 %).

Установлено, що застосування пошукових сервісів мережі інтернет є найбільш затребуваним на другому рівні вищої освіти. Це підтверджують найбільші відсоткові частки опитаних, які вважають «дуже ефективним» (57,95 %) та «ефективним» (27,27 %) цей засіб теоретичної підготовки. Значними ці частки є і стосовно першого й початкового рівнів вищої освіти. Вони становлять відповідно 43,18 % і 38,64 % та 32,95 і 34,09 %.

Схожа ситуація спостерігається і з використанням технічних засобів навчання (засобів мультимедіа), які за результатами опитування викладачів є найбільш затребуваними на другому рівні вищої освіти, оскільки 54,55 % респондентів вважають їх «дуже ефективними», а 38,64 % – «ефективними». Раціональність їх застосування на першому і початковому рівнях вищої освіти визначає також чимала частка респондентів: 43,18 % і 44,32 % та 39,77 % і 37,50 % відповідно.

Висновки. Таким чином, аналіз результатів опитування викладачів закладів вищої освіти довів, що найзатребуванішими засобами теоретичної підготовки під час навчання майбутніх тренерів на всіх рівнях вищої освіти є збірники наукових статей, навчальні посібники, монографії, електронні та аудіокниги, педагогічне тестування, а також тестування за допомогою комп'ютерних програм, перегляд навчально-освітніх програм, прослуховування лекцій та проведення практичних заходів (конкурсів, зустрічей, проектів), пошукові сервіси мережі Інтернет, а також новітні технічні засоби навчання.

Разом з тим на всіх рівнях вищої освіти найменш затребуваним засобом теоретичної підготовки є колекціонування.

Також слід відзначити, що потреба в таких засобах, як збірники наукових статей, навчальні посібники, монографії, довідники, енциклопедії, електронні та аудіокниги, журнали та газети, педагогічне тестування (зокрема і комп'ютерне), перегляд навчально-освітніх передач за допомогою комп'ютерних програм, прослуховування лекцій, проведення практичних заходів, пошукові сервіси мережі інтернет та технічні засоби навчання, зростає з кожним наступним рівнем вищої освіти. Порівняно з цим, застосування таких засобів як плакати, малюнки, брошури, анімація, ігри (зокрема і комп'ютерні) є найбільш затребуваним на початковому рівні вищої освіти, на подальших рівнях потреба в таких засобах знижується.

Стосовно використання на всіх рівнях вищої освіти перегляду документальних та художніх фільмів, а також телевізійних програм (новин, спортивних кінофільмів та телепрограм), як засобів теоретичної підготовки, думки викладачів розділилися на дві значні відсоткові частки між тими, хто вважає їх «ефективними», і тими, хто наполягає на їх «малоефективності».

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямі передбачають розроблення і впровадження в навчальний процес вишів України засобів теоретичної підготовки, які сприятимуть підвищенню рівня теоретичної освіченості майбутніх тренерів із циклічних видів спорту, а також допоможуть їм у передачі теоретичних знань спортсменам.

Список використаних джерел

1. Богуславська В. Ю. Вдосконалення фізичної підготовленості веслувальників на байдарках при застосуванні різних режимів тренувань на етапі попередньої базової підготовки : дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту : 24.00.01 / Вікторія Богуславська. – Київ, 2009. – 211 с.

2. Бріскін Ю. А. Зміст теоретичної підготовки у видах веслування [Електронний ресурс] / Ю. А. Бріскін, М. П. Пітин, В. Ю. Богуславська // Спортивна наука України. – 2016. – № 3 (73). – С. 42–48. – Режим доступу: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/archive

3. Бріскін Ю. А. Проблеми теоретичної підготовки в спорті / Ю. А. Бріскін, М. П. Пітин, В. Ю. Богуславська // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. – Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2016. – С. 257–261.

4. Бріскін Ю. Зміст опитування фахівців з проблеми теоретичної підготовки в циклічних видах спорту / Бріскін Ю., Пітин М., Богуславська В. // Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / за заг. ред. Я. Б. Зорія. – Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2017. – С. 12–14.

5. Пітин М. П. Теоретична підготовка в спорті: монографія / М. П. Пітин. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 372 с.

6. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] : в 2 кн. / В. Н. Платонов. – Киев : Олимп. лит., 2015. – Кн. 1. – 680 с.

7. Pityn M. Features of theoretical training in combative sports / Pityn Maryan, Briskin Yuriy, Zadorozhna Olha // Journal of Physical Education and Sport. – 2013. – Vol. 13 (2). – P. 195–198.

8. Technical devices of improvement the technical, tactical and theoretical training of fencers / Briskin Yu., Pityn M., Zadorozhna O., Smyrnovskyy S., Semeryak Z.// Journal of Physical Education and Sport. – 2014. – Vol. 3. – P. 337–341.

9. Improvement of the physical preparedness of canoe oarsmen by applying different modes of training loads / Bohuslavska Viktoriia, Furman Yuriy, Pityn Maryan, Galan Yaroslav, Nakonechnyi Ihor // Journal of Physical Education and Sport. – 2017. – Vol. 17 (2). – P. 797–803. DOI:10.7752/jpes.2017.02121

10. Improvement of adolescents adaptation to the adverse meteorological situationby means of physical education / Iryna Gorshova, Viktoriia Bohuslavska, Yuriy Furman, Yaroslav Galan, Ihor Nakonechnyi, Maryan Pityn // Journal of Physical Education and Sport. – 2017. – Vol. 17 (2). – P. 892–898. DOI:10.7752/jpes.2017.02136

11. The effectiveness of the endogenous-hypoxic breathing in the physical training of skilled swimmers / Iryna Hruzevych, Viktoriia Bohuslavska, Ruslan Kropta, Yaroslav Galan, Ihor Nakonechnyi, Maryan Pityn // Journal of Physical Education and Sport. – 2017. – Vol. 17 (3). – P. 1009–1016. DOI:10.7752/jpes.2017.s3155

ПРИОРИТЕТНОСТЬ СРЕДСТВ ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ БУДУЩИХ ТРЕНЕРОВ-ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ПО ЦИКЛИЧЕСКИМ ВИДАМ СПОРТА (на материале опроса преподавателей вузов)

Виктория БОГУСЛАВСКАЯ, Марьян ПИТЫН,

Львовский государственный университет физической культуры, г. Львов, Украина, e-mail: vik.bogus1@gmail.com

Аннотация. В статье представлены результаты опроса преподавателей вузов на предмет приоритетности применения различных средств теоретической подготовки в процессе формирования у будущих тренеров по циклическим видам спорта умения передавать теоретические знания спортсменам.

Цель исследования заключалась в определении приоритетности средств теоретической подготовки будущих тренеров по циклическим видам спорта на различных уровнях высшего образования.

В опросе приняли участие 88 преподавателей вузов, среди которых 6 докторов наук, 58 – кандидатов наук, 24 – не имеют научной степени. Установлено, что на всех уровнях высшего образования наиболее эффективными средствами теоретической подготовки являются сборники научных статей, учебные пособия, монографии, электронные и аудиокниги, педагогическое тестирование, просмотр учебно-образовательных программ, прослушивания лекций и проведения практических мероприятий (конкурсов, встреч, проектов), поисковые сервисы сети интернет, а также новейшие технические средства обучения.

Ключевые слова: теоретическая подготовка, средства теоретической подготовки, циклические виды спорта.

PRIORITY OF THE THEORETICAL EDUCATION MEANS DURING EDUCATIONAL PROCESS DESIGNED FOR CYCLIC SPORTS TRAINERS (illustrated with a survey among university lecturers)

Viktoriia BOHUSLAVSKA, Maryan PITYN

Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine, e-mail: vik.bogus1@gmail.com

Abstract. The article presents the results of a survey conducted among university lecturers on the priority of using various means of theoretical training in the process of developing the ability of future trainers in cyclic sports to transfer theoretical knowledge to athletes.

The purpose of the study was to determine the priority of the theoretical training of future trainers in cyclic sports at different levels of higher education.

Lecturers from 88 universities participated in the survey, among them 6 Doctors of Sciences, 58 – Doctors of Philosophy, 24 – scientific degree of Master.

It has been established that at all levels of higher education the most effective means of theoretical training are collections of scientific articles, student's books, monographs, electronic and audio books, pedagogical testing, viewing of educational and educational programs, lectures and practical experiences (competitions, meetings, and projects), surfing the Internet, and the latest technical means of training.

Keywords: theoretical training, means of theoretical training, cyclic sports.

References

1. Bohuslavska V. Yu. Vdoskonalennia fizychnoi pidhotovlenosti vesluvalnykiv na baidarkakh pry zastosuvanni riznykh rezhymiv trenuvan na etapi poperednoi bazovoi pidhotovky [Improvement of physical fitness of rowing on kayaks at application of different modes of training at the stage of preliminary basic training]: dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. nauk z fizychnoho vykhovannia i sportu: 24.00.01. Kyiv, 2009. 211 s. (*in Ukrainian*)

2. Briskin Yu. A., Pityn M. P. and Bohuslavska V. Yu. Zmist teoretychnoi pidhotovky u vydakh vesluvannia [The content of theoretical training in the types of rowing] [Elektronnyi resurs] // Sportyvna nauka Ukrainy. 2016. № 3 (73). S. 42–48. Rezhym dostupu: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/archive (*in Ukrainian*)

3. Briskin Yu. A., Pityn M. P. and Bohuslavska V. Yu. Problemy teoretychnoi pidhotovky v sporti [Problems theoretical training in sport] // Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii: zb. nauk. pr. Vinnytsk. derzh. ped. un-tu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vinnytsia, 2016. S. 257–261. (*in Ukrainian*)

4. Briskin Yu., Pityn M., Bohuslavska V. Zmist opytuvannia fakhivtsiv z problemy teoretychnoi pidhotovky v tsyklichnykh vydakh sportu [The content of the poll of specialists on the problem of theoretical training in cyclic sport] // Fizychna kultura i sport: dosvid ta perspektyvy: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. / za zah. red. Ya. B. Zoriia. Chernivtsi: ChNU im. Yu. Fedkovycha, 2017. S. 12–14. (*in Ukrainian*)

5. Pityn M. P. Teoretychna pidhotovka v sporti [Theoretical training in sport: monograph]: monohrafiia. Lviv: LDUFK, 2015. 372 s. (*in Ukrainian*)

6. Platonov V. N. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpijskom sporte. Obshhaja teorija i ee prakticheskie prilozhenija [The system of training athletes in Olympic sports. The general theory and its practical applications: a textbook of highly qualified coach]: uchebnik [dlja trenerov]: v 2 kn. Kiev: Olimp.lit., 2015. Kn. 1. 680 s. (*in Russian*)

7. Pityn M., Briskin Y., Zadorozhna O. Features of theoretical training in combative sports // Journal of Physical Education and Sport. 2013. Vol. 13 (2). P. 195–198.

8. Briskin Yu., Pityn M., Zadorozhna O., Smyrnovskyy S., Semeryak Z. Technical devices of improvement the technical, tactical and theoretical training of fencers // Journal of Physical Education and Sport. 2014. Vol. 3. P. 337–341.

9. Bohuslavska V., Furman Y., Pityn M., Galan Y., Nakonechnyi I. Improvement of the physical preparedness of canoe oarsmen by applying different modes of training loads // Journal of Physical Education and Sport. 2017. Vol. 17 (2). P. 797–803. DOI:10.7752/jpes.2017.02121

10. Gorshova I., Bohuslavska V., Furman Y., Galan Y., Nakonechnyi I., Pityn M. Improvement of adolescents adaptation to the adverse meteorological situationby means of physical education // Journal of Physical Education and Sport. 2017. Vol. 17 (2). P. 892–898. DOI:10.7752/jpes.2017.02136

11. Hruzevych I., Bohuslavska V., Kropta R., Galan Y., Nakonechnyi I., Pityn M. The effectiveness of the endogenous-hypoxic breathing in the physical training of skilled swimmers // Journal of Physical Education and Sport. 2017. Vol. 17 (3). P. 1009–1016. DOI:10.7752/jpes.2017.s3155

Стаття надійшла до редколегії 29.11.2017
Прийнята до друку 27.12.2017
Підписана до друку 29.12.2017